

Verordening winkeltijden West Betuwe.

Al lange tijd wordt gesproken over een mogelijke verruiming van de winkeltijden in onze gemeente.

Er is onderzoek naar gedaan onder inwoners en ondernemers. De uitkomsten zijn niet echt makkelijk te lezen, maar laten wel zien dat er van een eensgezinde uitkomst beslist geen sprake is. De respons is ook niet groot en dat geeft aan dat het minder leeft dan sommigen ons willen doen geloven.

Als je dan ook nog eens naar het percentage kijkt die openstelling op zondagen wel willen, maar dan beperkt tot een maximum aantal, dan blijkt dat voorstanders van onbeperkt open op zondagen echt een minderheid zijn. Dit rapport rechtvaardigt dus geenszins wat nu in het initiatiefvoorstel voorgesteld wordt. Mijn eerste vraag aan de indiener Verenigd West Betuwe is: trek dit voorstel in en kom met een alternatief voorstel omdat het huidige voorstel desastreus is voor veel van onze ondernemers, hun gezinnen en hun werknemers. Wat is vrijheid? Offeren we ons welzijn op het altaar van ongebreidelde economische activiteit, 24/7? Gelet op de reactie van het college is het voorstel ook niet rijp voor besluitvorming. Er zijn veel consequenties die de indiener niet heeft voorzien.

De ChristenUnie hecht grote waarde aan een goede balans tussen werken, zorgen en rusten. De ontwikkeling naar een 24-uurs economie lijkt niet te stoppen. Tegelijkertijd zien we mensen op zoek naar meer rust en onthaasting. De coronacrisis heeft die behoefte onderstreept. Onze samenleving en economie gedijen als er rustmomenten zijn.

In onze gemeente is er veel waardering voor de rust en de ruimte die er is. Als we besluiten dat winkels op zondagen open mogen, is dat een aanslag op de rust die op een zondag ervaren wordt.

Daarom hecht de ChristenUnie West Betuwe er aan om vast te houden aan een gemeenschappelijke vrije dag zoals we die al eeuwenlang kennen. Vanuit onze christelijke traditie en identiteit is dit de zondag. Belangrijk om een gezamenlijke vrije dag te hebben als rustpunt in ons jachtig bestaan en los te komen van de dagelijkse hectiek. Dan is er tijd voor kerkbezoek, familiebezoek en ontspanning. Dit is waardevol voor iedereen. En zeker ook voor ondernemers. Het is echt ongezonder om altijd maar door te moeten 24/7 met presteren, werken en het nakomen van verplichtingen. We hebben die wekelijkse vrije dag gekregen van onze Schepper, omdat die goed is voor ons welzijn. Vrijheid wordt gezegd door voorstanders van zondag openstelling, maar het is geen vrijheid. Integendeel, we maken ons slaven van een 24 uren economie.

Naast onze principiële bezwaren is er nog een ander aspect dat we met nadruk aan de orde willen stellen. De ChristenUnie realiseert zich goed dat onze samenleving geen theocratie is maar een democratie, waarbij op basis van de meerderheid van stemmen besluiten tot stand komen. Als we kijken naar de enquête is deze zoals eerder gememoreerd minder eenduidig als het lijkt, zeker als we kijken naar respons onder ondernemers, waarbij minder dan een kwart volmondig ja zegt.

De voorzichtige conclusie kan getrokken worden dat de ondernemers, die grotendeels geen voorstander zijn van het openstellen van hun winkel op zondag tegen hun wil/principe in het werk moeten verrichten voor de zgn. meerderheid van de inwoners, met als reden, ik citeer uit het rapport: bezoekgemak, ondersteunen plaatselijke ondernemer en flexibiliteit om zeven dagen per week boodschappen te doen. Inwoners maken echter ook een voorbehoud: Er moet sprake zijn dat de ondernemer een vrije keuze moet kunnen maken.

Een juist bij het laatste wringt de schoen. Het gemak voor de één dreigt het ongemak voor de ander te worden, die tegelijkertijd het gemak van de ander mogelijk moet maken. Het thema van deze gemeenteraadsperiode voor de ChristenUnie is 'Samen recht doen'. Het is juist deze missie die we willen inzetten om de ondernemer te beschermen.

Moeten we tegemoet komen aan een beperkt deel van de inwoners die vinden dat ze ten allen tijde een winkel binnen moeten kunnen lopen. Alles moet kunnen op ieder moment, het maakt dat we gemakzuchtig en verwend raken en de problemen die daar voor anderen weer achter schuil gaan niet zien.

Onze fractie is onder de indruk van de brief die we kregen van de grootste supermarktondernemer in onze gemeente. Indringend wordt ons gevraagd niet met dit voorstel mee te gaan. Met goede argumenten wordt een onderbouwing van hun mening gegeven. En zo blijken er veel ondernemers te zijn die absoluut niet open willen, maar wel grote zorgen hebben als wij met dit voorstel meegaan. We horen van de grote consequenties die het voor ondernemers heeft, als zij open moeten op zondagen. Hun eigen schaarse vrije tijd wordt nog meer afgenomen, hoge kosten, zorgen om bezetting met personeel, die vervolgens ook hun vrijheid kwijtraken. Personeel van grotere ketens geven ons aan geen zondag openstelling te willen, want zij zullen dan gedwongen worden te werken. Geldermalsen is geen winkelstad, daarvoor gaan mensen naar de omliggende grote steden. Het is dus enkel voor de kleine boodschappen en we zien in omliggende gemeenten dat men terugkomt van de zondag openstelling omdat de kosten zo hoog zijn dat het niet verantwoord is om open te blijven. En minder winkels open is weer minder aantrekkelijk en onduidelijk en zo kom je als vanzelf in een neerwaartse spiraal.

Een substantieel deel van de ondernemers die zegt open te willen op zondag blijken op de koopavond in Geldermalsen hun deuren om 18.00 uur te sluiten. Wel vreemd als je zo graag het winkelend publiek wil bereiken. Wel te begrijpen als je ziet dat de koopavond op sterven na dood is.

Zo zal het ook op de zondag gaan, maar dan is er al weer veel leed en schade aangericht.

De vrijheid van de ondernemer wordt in dit initiatiefvoorstel nadrukkelijk genoemd. Franchisenemers hebben vaak die vrijheid niet. Meerderen hebben dat ons gezegd. Dan is er dus dwang om open te gaan. Wat betekent dat voor de opmerking in het initiatiefvoorstel dat ondernemers niet gedwongen mogen worden. Daar gaan wij als politiek niet over, dus dat is een loze kreet. Die vrijheid is er in werkelijkheid niet altijd. Zeggen we dan sorry, dat is uw probleem, terwijl wij als politiek dit besluit nemen. Voor welke ondernemer staan wij? Voor een enkele grote retailer die alleen financieel economisch denkt en handelt of voor onze ondernemers die gebonden zijn aan een retailer en de kleine zelfstandige ondernemer die alleen nadeel kan ondervinden als men zich gedwongen zou voelen toch open te gaan. Voor welke ondernemers staan wij? Enkele ondernemers vertelden ons dat zij zich niet openlijk uit durven te spreken tegen de openstelling op zondag te zijn, door voorstanders beledigd worden en geïntimideerd, en weer anderen vinden het moeilijk om bij een raadsvergadering in te spreken. Het maakt ons duidelijk dat de zorgen die ontstaan met dit voorliggend besluit groter zijn dan wij met elkaar veronderstellen.

De fractie van de ChristenUnie doet een dringende oproep aan de collega raadsleden om de belangen van de ondernemers goed te overwegen en niet alleen te kijken naar hen die wel open willen. Kijk naar bijkomende aspecten als bijvoorbeeld transportbewegingen door de bevoorrading van winkels op zondag, dat verstoord de rust in de wijk, en voor de ondernemer geldt dan om op zondagmorgen vroeg paraat te zijn, ook al ga je pas om 12.00 uur open.

Iets anders: Afschaffen van de koopzondag scheelt 1 megaton CO₂, o.a. doordat winkelpanden minder energie verbruiken. Hier moeten GroenLinks, D66 en PvdA toch blij van worden.

Dit initiatiefvoorstel is zogenaamd een vrije kwestie. Dat wil zeggen dat ieder raadslid zijn of haar eigen overweging hier moet maken. Laat dit dan ook zo zijn en dwing raadsleden niet om partijdiscipline te volgen, want dan is het geen vrije kwestie meer.

We horen graag van de initiatiefnemer hoe de vrijheid van de ondernemer geborgd wordt, nu uit reacties van ondernemers blijkt dat die vrijheid er lang niet altijd is.